

REMISSVAR

2016-08-24
Dnr 3.9:0446/16

Arbetsmarknadsdepartementet

Promemoria "Ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga"

(ID-nr: A2016/01307/I)

Sammanfattning av promemorian

Kommunen får statlig ersättning för att mottagandet av ensamkommande barn och unga ska hålla hög kvalitet och utgå från barnets bästa.

Enligt promemorian är dagens system för ersättning till kommuner för mottagandet av ensamkommande barn och unga svåröverskådligt och dessutom administrativt betungande för både kommuner och Migrationsverket. Vidare konstateras i promemorian att "utgifter för mottagandet av ensamkommande barn och unga kan inte tillåtas öka okontrollerat och måste också ställas i relation till andra prioriterade områden".

Anledning till varför ett nytt system med schablonersättning föreslås är att begränsa statens utgifter i samband med mottagande av ensamkommande barn och unga. Förslagen ska enligt regeringen leda till effektivitetsvinster både för staten och kommunen genom bland annat att den administrativa belastningen ska minska.

Barnombudsmannen ställer sig tveksam till förslaget så som det är utformat i nuläget.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Barnombudsmannens samlade åsikter

Barnombudsmannen anser att statens kostnader för mottagande av ensamkommande ska vara så låga som möjligt men inte på bekostnad av kvaliteten i mottagandet. Barnombudsmannen välkomnar att regeringen vill förenkla det administrativa arbetet för både kommuner och Migrationsverket. Dock saknar Barnombudsmannen en tydlig barnkonsekvensanalys för att säkerställa att barnets rättigheter blir tillgodosedda.

Det föreslås i promemorian att ersättningsnivån till kommunerna för mottagandet av ensamkommande ska sänkas. Barnombudsmannen anser att det är otydligt hur regeringen har kommit fram till detta. Barnombudsmannen har en farhåga att kvaliteten i mottagandet försämras för just denna grupp barn. Några av de bärande artiklarna i barnkonventionen är artikel 2 som uttrycker att inget barn får

diskrimineras och att staten ska sträva efter att skapa likvärdiga villkor. Barnombudsmannen anser att mottagandet måste utgå från barnets individuella behov och inte behandla gruppen ensamkommande som en homogen grupp. Detta konstateras också i utredningen "Barns och ungas rätt vid tvångsvård"¹. Enligt Barnombudsmannen måste samhället ta hänsyn till att barn som växer upp utan sina föräldrar ofta har ett större behov av stöd och hjälp än barn som bor med sina föräldrar och att dessa insatser på kort sikt kostar samhället. Barnombudsmannen anser att regeringen måste se över förslagets konsekvenser mer djupgående innan förslagen kommer att träda i kraft.

Barnombudsmannen har blivit kontaktad av ett antal gode män, Advokatsamfundet och SKL där de lyfter sin oro kring att kommuner per automatik kommer att flytta hem sina ensamkommande flyktingbarn som är placerade i andra kommuner. Detta då kommuner bundit upp sig i dyra avtal med olika aktörer på den privata marknaden och om ersättningen sänks måste kommunen flytta barnen och ungdomarna till ett billigare boende. Givetvis är orimligt dyra placeringar i andra kommuner inte acceptabelt men individuell hänsyn måste tas i varje beslut som berör ett barn. Enligt artikel 3 i barnkonventionen ska barnets bästa komma i främsta rummet i beslut som berör barn, samt enligt artikel 12 har barn rätt att uttrycka sina åsikter samt att få sina åsikter beaktade.

På lång sikt anser Barnombudsmannen som vi sagt i ett tidigare remissvar gällande kommunplacering av ensamkommande barn "att för att säkerställa att barnkonventionen efterlevs anser Barnombudsmannen att ett beslut om placering av barnet i en annan kommun inte ska få tas utan att barnet har blivit hört, dess åsikt blivit beaktad och en barnkonsekvensanalys har gjorts. Beslutet, vare sig det är ett positivt eller negativt beslut, ska också kunna överklagas av barnet genom dennes gode män." Barnombudsmannen har en stark oro kring att kommuner inte kommer göra individuella bedömningar utan kommer låta budgeten vara styrande. Barnombudsmannen anser att det är viktigt för samhällsvårdens kvalitet att den är stabil och varaktig, att det inte uppstår plötsliga och för barnet oplanerade avbrott. Detta under förutsättningar att placeringen i sig är en bra placering.

Barnombudsmannen ställer sig även tveksam till ett ikraftträdande i januari 2017. Detta då det kan öka risken för förhastade beslut att avbryta eller omplacera barnet i en ny kommun.

Föredragande i ärendet har varit juristen Karin Fagerholm samt utredare Shanti Ingeström.

Anna Karin Hildingson Boqvist
Program- och utredningschef
Barnombudsmannen

¹ Barns och ungas rätt vid tvångsvård (SOU 2015:71)